

ติลขายก๊าซธรรมชาติครั้งประวัติศาสตร์

อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์

หลังจากใช้เวลายาวนานร่วมทศวรรษ รัสเซียและจีนก็ลงนามขายก๊าซธรรมชาติต่อกัน

21 พฤษภาคม 2557 ประธานาธิบดีรัสเซีย วลาดิเมีย ปูติน (Vladimir Putin) ซึ่งอยู่ที่เมืองเซียงไฮ้ ประเทศจีนด้วยวัตถุประสงค์หลักคือ การเซ็นสัญญาที่ต้องใช้การต่อรองยาวนานมากในการขายและส่งก๊าซธรรมชาติรัสเซียให้กับจีน สื่อมวลชนต่างเรียกการเซ็นสัญญานี้ว่า **Historic Gas Deal** ตามรายงานข่าวของนิตยสาร **Quartz** รายงานว่า รัสเซียตกลงส่งก๊าซธรรมชาติปริมาณ **38** หมื่นล้านคิวบิกเมตรต่อปีให้กับจีนเป็นเวลา **30** ปี ในเรื่องรายได้ของรัสเซียจากการขายก๊าซธรรมชาติให้กับจีนครั้งนี้ยังไม่เป็นที่แน่ชัด แต่มีการประมาณกันว่ารัสเซียจะมีรายได้จากดีลการขายก๊าซครั้งนี้ประมาณ **400** หมื่นล้านเหรียญสหรัฐ

ในความเห็นของผม นี่เป็นดีลประวัติศาสตร์อย่างน้อย **2** แ่งมุม แ่งมุมแรกเป็นแ่งมุมทางเศรษฐกิจ แ่งมุมที่สองเป็นแ่งมุมของการเมือง

ความมั่งคั่ง

ตามรายงานของนิตยสาร **Quartz** รายงานว่า ทางกรจีนต่อรองอย่างหนักในเรื่องข้อตกลงนี้ทั้งในแง่ราคา แต่ที่สำคัญกว่านั้น ข้อตกลงนี้อาจทำให้จีนสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองภายในของตนที่เป็นทั้งปัญหาพื้นฐานและเสถียรภาพทางการเมืองที่ระยะหลังมานี้ ทางกรจีนถูกแรงต่อต้านจาก เขตปกครองอิสระและประชาชนที่เป็นคนต่างเชื้อชาติจากจีนทั้งในเขตปกครองอิสระมองโกเลีย และ ชินเกียงมากขึ้นเรื่อยๆ จะด้วยสังคมที่เปิดกว้างขึ้น ทั้งการไหลบ่าของข้อมูลข่าวสาร หรือความไม่พอใจของคนต่างเชื้อชาติในเขตปกครองเหล่านี้

ในเรื่องของราคา การเจรจาเรื่องการขายก๊าซธรรมชาติของรัสเซียให้กับจีนนี้เกิดขึ้นอย่างยาวนานมาก เพราะตกลงเรื่องราคาขายกันไม่ได้ โดยพื้นฐานแล้ว มีการคำนวณอย่างคร่าวๆว่า จีนยอมจ่ายเงิน **400** หมื่นล้านเหรียญสหรัฐให้กับรัสเซีย ซึ่งก็ไม่ได้เป็นราคาที่รัฐวิสาหกิจด้านพลังงานของรัสเซีย **Gazprom** ตกลงขายให้กับประเทศในยุโรปอยู่แล้ว

นี่เองที่เป็นที่มาของการวิเคราะห์ที่ว่า รัสเซียเองกำลังสูญเสียเพื่อน ๆ ของรัสเซียที่เป็นประเทศผู้ส่งออกก๊าซธรรมชาติเข้าไปในตลาดพลังงานยุโรป

เรื่องการเงิน และรายได้ของรัสเซียยังไปเกี่ยวพันกับความเสี่ยงด้านการลงทุนด้านการวางท่อก๊าซธรรมชาติของรัสเซียที่จะขายให้กับจีนครั้งนี้ด้วย เพราะ ดิลนีย์ยังหมายถึงแผนการก่อสร้างท่อส่งก๊าซที่ยังไม่ได้สร้างเลย การก่อสร้างจะดำเนินการในบริเวณที่ถูกขนานนามว่า “ **Power of Siberia** ” ซึ่งรัฐวิสาหกิจพลังงานรัสเซีย **Gazprom** หมายถึงเส้นทางจาก **Eastern Siberia** ไปยัง สถานี **Yakitia Gas** อันอยู่ทางตะวันออกของประเทศรัสเซีย

ดังนั้นจึงมีการประเมินเรื่อง ต้นทุนการก่อสร้างโรงงานก๊าซธรรมชาติ ซึ่งประเมินอย่างคร่าวที่สุด ต้นทุนการก่อสร้างโรงงานก๊าซธรรมชาติอาจมีต้นทุนใกล้เคียงกับการขนส่งก๊าซธรรมชาติทางเรือให้กับจีน หรืออาจจะแพงกว่า นี่ยังต้องมองถึงการวางท่อก๊าซธรรมชาติที่ต้องผ่านที่ราบสูง ทะเลทรายและเขตที่อุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ รวมทั้งผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

จากรายงานของนิตยสาร **Quart** เป็นที่สังเกตว่า บรรดานักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ต่างครุ่นคิดด้วยความระมัดระวัง ไม่เหมือนกับบรรดาสีลมवलชนรัสเซียซึ่งต่างรายงานไปในทิศทางเดียวกัน หุ้นของ **Gazprom** มีโอกาสทำกำไรสูงสุดคือ เพิ่มขึ้นประมาณ **2 %** ในการซื้อขายช่วงกลางวัน แต่หลังจากนั้นกำไรของหุ้น **Gazprom** ค่อยๆ ลดลงเหลือต่ำกว่า **1 %**

บางที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหลายต่างก็รู้ดีว่า ในการเจรจาตกลงครั้งประวัติศาสตร์ด้วยมูลค่าการลงทุนอันมหาศาลนี้เกิดขึ้นระหว่างรัฐบาลรัสเซียและจีน เราต้องคำนึงถึงว่า เป็น **2** รัฐบาลที่มีความโปร่งใสน้อยที่สุดในหลายๆเรื่อง

ความ (ไม่) มั่นคง

สำหรับความ (ไม่) มั่นคงนี้ ผมคิดของผมเอง มาจากการค้นคว้าแบบคนนอกวงการทั้งการเมืองระหว่างประเทศและพลังงาน อาจจะผิดก็ได้ต้องขออภัยด้วย สำหรับ ความ(ไม่) มั่นคงนี้ด้านจะมองได้สองมิติที่มีความเชื่อมโยงและเสริมซึ่งกันและกัน

ด้านแรก ความจริงแล้ว แน่แน่นอนว่าจีนเป็นประเทศที่มีความต้องการด้านพลังงานในรูปแบบต่างๆอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นพลังงานจากฟอสซิล เช่น ก๊าซธรรมชาติ น้ำมัน ถ่านหิน และพลังงานทางเลือกอื่นๆเช่น พลังงานจากพืช พลังงาน ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน ทั้งพลังงานแสงแดด พลังงานลม แต่ด้วยความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องของจีน จีนจึงมีความต้องการพลังงานในทุกรูปแบบและจีนได้ไปลงทุนด้านพลังงานเพื่อนำพลังงานมาใช้เอง รวมทั้งทำธุรกิจพลังงานเพื่อให้รัฐวิสาหกิจพลังงานของจีนคือ **China National Petroleum Cooperation (CNPC)** ลงทุน มีรายได้และกำไร ดังจะเห็นได้ว่า รัฐวิสาหกิจพลังงานของจีนไปลงทุนทำเหมืองถ่านหินในหลายประเทศในแอฟริกา จีนใช้รัฐวิสาหกิจก่อสร้างเขื่อนพลังน้ำไปสร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าทั่วโลก ในบางประเทศยุโรปด้วย แต่น่าสนใจนะครับ รัฐวิสาหกิจก่อสร้างเขื่อนพลังน้ำเข้ามาลงทุนก่อสร้างเขื่อนพลังน้ำในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ภาคพื้นทวีป **Mainland Southeast Asia** มากที่สุด

ดังนั้น **Power of Siberia pipeline** ซึ่งจะจ่ายโรงงานผลิตก๊าซธรรมชาติและสร้างท่อก๊าซเพื่อให้ก๊าซเข้าสู่ 3 มณฑลของจีนทางตอนเหนือ คือ **Heilongjian, Jilin และ Liaoning** อันสามารถขับพายก๊าซธรรมชาติให้กับปักกิ่งได้

แต่ที่สำคัญไม่แพ้กันคือ ท่อก๊าซและก๊าซธรรมชาตินี้จะส่งต่อเข้าไปยังเขตมองโกเลียตอนใน (**Inner Mongolia**) ก๊าซธรรมชาตินี้จึงเป็นได้ทั้งเพื่อความมั่นคงด้านพลังงานของจีน และแก้ปัญหาความ(ไม่)มั่นคงจากการเคลื่อนไหวของฝ่ายต่างๆในมองโกเลียใน

ความ(ไม่)มั่นคงจากการทำดีประวัติศาสตร์ระหว่างรัสเซียกับจีนครั้งนี้จะเห็นเมื่อมองภาพใหญ่ที่กว้างออกไป ความจริงแล้ว จีนและรัสเซียมี **Altai pipeline** ซึ่งดำเนินการส่งก๊าซเข้าไปยังเขตซินเกียง **Xinjian** อยู่แล้ว โดยเข้าโดยผ่านทะเลทราย **Gurbantunggut** เราควรทำความเข้าใจว่า ซินเกียงมีคนชาติพันธุ์ อุยกูร์ (**Uyghur**) ที่ต่อต้านทางการจีนและเพิ่งลุกฮือต่อต้านในเมืองสำคัญของจีนหลายแห่งรวมทั้งในปักกิ่งด้วย

ซินเกียง หรือ บางคนเรียกว่า **Xinjian/East Turkistan** จะมั่นคงสำหรับจีนหากมองในแง่รัฐบาลจีน แต่จะไม่มั่นคงและเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อคนชาติพันธุ์อื่นๆที่อาศัยอยู่ที่นั่น เพราะเมื่อการก่อสร้างท่อก๊าซไปที่ไหน การปราบปรามฝ่ายต่อต้านด้วยกำลังทหารของรัฐบาลย่อมทำได้พร้อมๆกัน

นี่เป็นความ(ไม่)มั่นคงของใครครับ ?
